

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องจริยธรรมที่พึงมีของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ผู้วิจัยเน้นศึกษาภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 7 หัวข้อสำคัญ ได้แก่

1. อาคารชุดและนิติบุคคลอาคารชุด
2. ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด
3. ผู้อยู่อาศัยในอาคารชุด
4. เจ้าของโครงการ
5. ผู้ให้บริการในอาคารชุด
6. จริยธรรม
7. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจริยธรรม

อาคารชุดและนิติบุคคลอาคารชุด

อาคารชุดตามความหมายในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 หมายถึง อาคารที่บุคคลสามารถแยกการถือกรรมสิทธิ์ออกเป็นส่วน ๆ โดยแต่ละส่วนประกอบด้วยกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลและกรรมสิทธิ์ร่วมในทรัพย์สินส่วนกลาง ซึ่งในการพักอาศัยอยู่ร่วมกันในอาคารชุดพักอาศัยนั้นจำเป็นต้องมีกฎระเบียบเพื่อดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งมีการร่วมกันเฉลี่ยจ่ายค่าใช้จ่ายซึ่งเกิดจากการอยู่อาศัยร่วมกัน อาทิเช่น ค่าสาธารณูปโภค ส่วนกลาง ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา และปรับปรุงระบบต่าง ๆ ในอาคารชุด อาคารที่มีคุณสมบัติเข้าข่ายเป็นอาคารชุด และได้ขอจดทะเบียนอาคารชุด จำเป็นต้องมีการจัดการอาคารชุดนั้น ๆ ให้สามารถดำเนินกิจการไปได้ กฎหมายจึงได้กำหนดให้มีการจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดขึ้นในวันเดียวกับที่มีการโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดห้องแรก นิติบุคคลอาคารชุดมีฐานะเป็นนิติบุคคล บริหารโดยคณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุด ซึ่งจะได้รับเลือกโดยเสียงส่วนใหญ่ในการประชุมใหญ่เจ้าของร่วม ซึ่งกำหนดให้มีขึ้นภายในหกเดือน นับแต่วันจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุด การปฏิบัติงานของคณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุดจะเป็นไปตามพระราชบัญญัติอาคารชุดและข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุด

ตามที่พระราชบัญญัติอาคารชุดกำหนดไว้ (กรมที่ดิน, พระราชบัญญัติอาคารชุด 2551 น.65, 2551) ซึ่งอาคารชุดแต่ละแห่งจะมีระเบียบข้อบังคับภายในแต่ละอาคารชุดแตกต่างกัน

ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเกิดขึ้นในวันที่มีการจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดพร้อมกับที่มีผู้โอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดห้องแรกในอาคารชุดนั้น ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล มีคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติอาคารชุด ซึ่งหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเปรียบเสมือนผู้บริหารจัดการอาคารชุด ซึ่งต้องบริหารทั้งในด้านการกำหนดนโยบายให้เป็นไปตามกฎหมาย บริหารงบประมาณให้เป็นไปโดยเหมาะสม และบริหารชุมชนในอาคารชุดให้มีความปลอดภัยและมีความสุขในการพักอาศัยในอาคารชุด ซึ่งหลังจากได้มีการกำหนดคุณสมบัติ และอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้ในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 เป็นเวลาระยะหนึ่ง ได้มีการร้องเรียนในเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นอันมาก ทั้งที่เกิดจากความไม่ตั้งใจเนื่องจากอำนาจหน้าที่บางอย่างมิได้กำหนดไว้ หรือทั้งที่เกิดจากความตั้งใจในการแสวงหาผลประโยชน์จากช่องว่างของกฎหมาย เห็นได้จากจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทำงานของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของกรมที่ดินที่มีเป็นจำนวนมากซึ่งถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 จะเปิดช่องให้เจ้าของร่วมสามารถร่วมกันลงมติถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดได้ในที่ประชุมใหญ่ก็ตาม แต่การถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดนั้นจำเป็นต้องใช้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด ทำให้การแต่งตั้งถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด กระทำได้ยากเนื่องจากการที่จะเรียกประชุมใหญ่โดยให้มีผู้มาร่วมประชุมมีคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งทำได้ยาก ซึ่งทางภาครัฐเข้าใจปัญหานี้จึงได้ร่วมกันกับภาคเอกชนผลักดันให้มีการแก้ไขปรับปรุงการเลือก และถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดรวมทั้งกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และได้เพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ไว้อีกหลายส่วนด้วย ซึ่งสามารถเปรียบเทียบขอบเขตอำนาจหน้าที่และบทลงโทษของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดระหว่างพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 ได้ดังนี้

1. คะแนนเสียงในการเลือกและถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

จากพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 มาตรา 48 ระบุว่า การเลือก และถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด แต่จากพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 มาตรา 49 ระบุให้ให้ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด

2. โทษของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในกรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่

พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ไม่ได้กำหนดโทษของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้ แต่พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 ได้กำหนดโทษของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้หลายมาตรา ได้แก่

1. มาตรา 42 กำหนดให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่จดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุด และมาตรา 69 มีบทกำหนดโทษผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 42 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

2. มาตรา 32 ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องนำข้อบังคับที่มีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมโดยมติของที่ประชุมใหญ่ไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของเจ้าของร่วมมีมติ และมาตรา 69 มีบทกำหนดโทษผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 32 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

3. มาตรา 35/2 ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ได้รับการแต่งตั้ง ต้องนำหลักฐานหรือสัญญาจ้างไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมมีมติ และมาตรา 69 มีบทกำหนดโทษผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 35/2 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

4. มาตรา 37 ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องนำรายชื่อคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมมีมติ และมาตรา 69 มีบทกำหนดโทษผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 37 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

5. มาตรา 29 ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องออกหนังสือรับรองการปลอดหนี้ให้แก่เจ้าของร่วมภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รับคำร้องขอ และมาตรา 68 มีบทกำหนดโทษผู้จัดการนิติบุคคล

อาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 29 ปรับไม่เกิน 50,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังไม่ออกหนังสือรับรองการปลอดหนี้ให้แก่เจ้าของร่วม

6. มาตรา 36 (5) ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องจัดให้มีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ประจำเดือน และติดประกาศให้เจ้าของร่วมทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันสิ้นเดือน และต้องติดประกาศเป็นเวลา 15 วันต่อเนื่องกัน มาตรา 68 มีบทกำหนดโทษผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 36 (5) ปรับไม่เกิน 50,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังไม่ติดประกาศรายรับรายจ่ายประจำเดือนให้เจ้าของร่วมทราบ

7. มาตรา 38/1 นิติบุคคลอาคารชุด ต้องจัดทำงบดุลอย่างน้อย 1 ครั้งต่อรอบบัญชี 12 เดือน (รอบบัญชีของนิติบุคคล) และมาตรา 71 มีบทกำหนดโทษนิติบุคคลอาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 38/1 ปรับไม่เกิน 10,000 บาท และผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องได้รับโทษด้วย

8. มาตรา 38/2 นิติบุคคลอาคารชุด ต้องจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงาน พร้อมงบดุลเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ และต้องส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวให้แก่เจ้าของร่วมก่อนวันประชุมใหญ่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน และมาตรา 71 มีบทกำหนดโทษนิติบุคคลอาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 38/2 ปรับไม่เกิน 10,000 บาท และผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องได้รับโทษด้วย

9. มาตรา 38/3 นิติบุคคลอาคารชุดต้องเก็บรักษารายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงาน และงบดุลไม่น้อยกว่า 10 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ และมาตรา 71 มีบทกำหนดโทษนิติบุคคลอาคารชุดที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 38/3 ปรับไม่เกิน 10,000 บาท และผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องได้รับโทษด้วย

3. ที่มาของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

จากพระราชบัญญัติอาคารชุดพ.ศ. 2522 ตามมาตรา 35 กำหนดที่มาของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แต่ในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 35/1 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเพิ่มขึ้นหลายประการ ได้แก่ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ และต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
2. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

3. ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ในฐานะทนายความต่อหน้าที่

4. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

5. ไม่เคยถูกถอดถอนจากการเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเพราะเหตุทุจริต หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

6. ไม่มีหนี้ค้างชำระค่าใช้จ่ายตามมาตรา 18 ของพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 ยังได้กล่าวถึงกรณีที่ผู้จัดการนิติบุคคลกระทำการแทนนิติบุคคลว่าจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา 35/1 ด้วย

การกำหนดคุณสมบัติของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 ที่มีรายละเอียดมากขึ้นกว่าพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 แสดงให้เห็นได้ว่ามีความพยายามเพิ่มมากขึ้นของภาครัฐในการที่จะคัดกรองผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ทั้งในด้านของวุฒิภาวะโดยการกำหนดอายุ และในด้านความซื่อสัตย์โดยกำหนดบทลงโทษไว้

4. อำนาจหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 มาตรา 36 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้หลายประการ ได้แก่

1. ปฏิบัติตามมติของที่ประชุมเจ้าของร่วม หรือคณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุด
2. ตัดสินใจ และดำเนินการในกรณีจำเป็นและรีบด่วนในกิจการ เพื่อความปลอดภัยของอาคารชุด

3. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากพระราชบัญญัติอาคารชุดปี 2551 ตามมาตรา 36 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเพิ่มขึ้นอีกหลายประการ ได้แก่

1. จัดให้มีการดูแลความปลอดภัย หรือความสงบเรียบร้อยภายในอาคารชุด

2. เป็นผู้แทนของนิติบุคคลอาคารชุด

3. จัดให้มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำเดือน และติดประกาศให้เจ้าของร่วมทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือน และต้องติดประกาศเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันต่อเนื่องกัน

4. ฟ้องบังคับชำระหนี้จากเจ้าของร่วมที่ค้างชำระค่าใช้จ่ายตามมาตรา 18 เกินหกเดือน รวมทั้งการที่ผู้จัดการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยตนเอง เว้นแต่จะเป็นหน้าที่ที่สามารถมอบหมายให้ผู้อื่นทำแทนได้

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 ที่มีรายละเอียดมากขึ้นกว่าพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 แสดงให้เห็นได้ว่ามีความพยายามเพิ่มมากขึ้นของภาครัฐในการที่จะกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดให้ชัดเจนมากขึ้นในงานที่มีความสำคัญต่อการบริหารอาคารชุด เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การดูแลความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อยในอาคารชุด และการต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

5. การพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ไม่ได้กล่าวไว้ถึงการพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด นอกจากกล่าวไว้ในส่วนของคะแนนเสียงที่จำเป็นต้องใช้ในการถอดถอนต้องใช้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของ จำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมดในอาคารชุด ขณะที่พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 มาตรา 35/3 ได้กล่าวถึงการพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้ชัดเจน ดังนี้

1. ตายหรือสิ้นสภาพการเป็นนิติบุคคล
2. ลาออก
3. สิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง
4. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
5. ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอาคารชุด
6. ที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมมีมติให้ถอดถอน

การกำหนดการพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 ที่มีรายละเอียดมากขึ้นกว่าพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 แสดงให้เห็นว่ามีความพยายามเพิ่มมากขึ้นของภาครัฐที่จะควบคุมการอยู่ในตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคล

อาคารชุดให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในข้อ 5 ของมาตรา 35/3 ในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 ตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้น

ผู้อยู่อาศัยในอาคารชุด

1. เจ้าของร่วม

เจ้าของร่วมตามความหมายในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 หมายถึง เจ้าของห้องชุดในแต่ละอาคารชุด และเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุด ตามที่ได้จดทะเบียนไว้ที่กรมที่ดินในวันที่จดทะเบียนอาคารชุด เจ้าของร่วมอาจเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้ ซึ่งในกรณีที่นิติบุคคล จะต้องแต่งตั้งผู้แทนเพื่อดำเนินการแทน เช่น การเข้าร่วมออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมใหญ่ การสมัครเข้าเป็นกรรมการนิติบุคคลอาคารชุด เจ้าของร่วมเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐานของการพักอาศัยในอาคารชุดเนื่องจากสามารถใช้อำนาจผ่านที่ประชุมใหญ่ในการกำหนดหรือแก้ไขข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดได้ และในขณะเดียวกันในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในอาคารชุด เจ้าของร่วมก็เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าของร่วมที่จะร่วมกันลงมติสรรหาคณะกรรมการเข้าควบคุมการจัดการนิติบุคคลอาคารชุด โดยจะต้องร่วมกันตรวจสอบการบริหารงานของนิติบุคคลอาคารชุดว่าเป็นไปตามข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดนั้น ๆ หรือไม่ และหากเห็นว่าผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ด้อยประสิทธิภาพ หรือมีการทุจริต ส่งผลให้เกิดปัญหากับอาคารชุด เจ้าของร่วมก็มีสิทธิที่จะเรียกประชุมใหญ่ เพื่อให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดชี้แจง หากผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไม่สามารถชี้แจงได้ หรือข้อเท็จจริงฟังได้ว่าปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่อาคารชุด เจ้าของห้องชุดก็สามารถนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมเจ้าของร่วมทั้งหมด เพื่อมีมติถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดได้ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 (กรมที่ดิน, น.65, 2551)

2. ผู้อยู่อาศัยในอาคารชุด

นอกจากจะมีเจ้าของร่วมพักในอาคารชุดแล้ว ยังมีผู้เช่าหรือผู้ที่เจ้าของร่วมอนุญาตให้พักอาศัยในห้องชุดของตน ซึ่งรวมเรียกว่าผู้อยู่อาศัยในอาคารชุด ผู้อยู่อาศัยในอาคารชุดนี้นับเป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดโดยตรง

เจ้าของโครงการ

เจ้าของโครงการ หมายถึง ผู้ที่สร้างอาคารชุดขึ้นมาเพื่อขาย ซึ่งเมื่อได้จดทะเบียนอาคารที่สร้างขึ้นมาเป็นอาคารชุด และมีการจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดแล้ว เจ้าของร่วมจะเปลี่ยนสถานะไปเป็นเจ้าของร่วมทันที มีสิทธิและหน้าที่ตามที่กำหนดอยู่ในพระราชบัญญัติอาคารชุดและข้อบังคับของอาคารชุดนั้น ๆ เจ้าของโครงการเป็นผู้แต่งตั้งผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดคนแรก ซึ่งจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เพื่อทำหน้าที่บริหารนิติบุคคลอาคารชุดตั้งแต่วันจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุด จนกว่าจะมีการประชุมใหญ่ครั้งแรก ซึ่งกำหนดให้มีขึ้นภายในหกเดือนนับแต่วันจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดซึ่งเปิดโอกาสให้เจ้าของร่วมสามารถลงมติถอดถอนและเลือกผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดคนใหม่ได้ตามมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2551 (กรมที่ดิน, น.65, 2551)

ผู้ให้บริการในอาคารชุด

ผู้ให้บริการในอาคารชุด หมายถึง ผู้ที่ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของผู้พักอาศัย อาทิเช่น ผู้ให้บริการการบริหารอาคาร ผู้ให้บริการรักษาความปลอดภัย ผู้ให้บริการรักษาความสะอาด ผู้ให้บริการดูแลสวน ซึ่งผู้ให้บริการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

จริยธรรม

คำว่าจริยธรรมมาจากคำว่า “จริย” รวมกับคำว่า “ธรรม” ซึ่งแปลตามศัพท์ คือ จริยะ แปลว่า ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คำว่า ธรรม แปลว่า คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักปฏิบัติในทางศาสนา ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎเกณฑ์ เมื่อนำคำว่า จริยะ มาต่อกับคำว่า ธรรม เป็นจริยธรรม จึงแปลความหมายได้ คือ กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติ หรือหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ (ประสงค์ ตันพิชัย, 2550, น.1) ดังนั้น จริยธรรมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในการวิจัยครั้งนี้จึงมีนัยหมายถึงการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แห่งความประพฤติที่ถูกต้องในการทำหน้าที่ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ซึ่งการบริหารอาคารชุดของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดนั้นสามารถเทียบเคียงได้กับหลักการบริหารประเทศ ซึ่งเรียกว่าหลักธรรมรัฐาภิบาล หรือโดยทั่วไปเรียกว่า ธรรมาภิบาล คือ กระบวนการปกครองบริหารโดยมี

กฎเกณฑ์ความถูกต้อง เพื่อประโยชน์ของสังคม และประชาชน ไม่ละเมิดกฎหมายและหลักนิติธรรม (ลิขิต ธีรเวคิน, 2553) ซึ่งมีหลักการใหญ่ 5 ประการ ต่อไปนี้

1. ความชอบธรรม (legitimacy) ซึ่งได้แก่ การปกครองบริหาร การเสนอนโยบาย การใช้ทรัพยากรที่มีความชอบธรรม โดยต้องสอดคล้องกับกฎระเบียบและกฎหมาย ผู้ซึ่งทำการดังกล่าวต้องมีอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ขณะเดียวกันนอกจากจะถูกต้องตามกฎหมายแล้วจะต้องมีเหตุผลอันเป็นที่ยอมรับกับประชาชนอีกด้วย ความชอบธรรมจะต้องเป็นเรื่องที่สอดคล้องตามกฎหมาย รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ และต้องมีเหตุผลและความเหมาะสมด้วย เทียบได้กับการบริหารของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ต้องบริหารด้วยความชอบธรรมสอดคล้องกับกฎข้อบังคับและกฎหมายอาคารชุด และต้องมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับของเจ้าของร่วมและผู้พักอาศัยในอาคารชุดด้วย

2. การมีส่วนร่วม (participation) การปกครองบริหารที่คำนึงถึงธรรมาภิบาลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เสียภาษีหรือผู้ที่ถูกกระทบโดยตรงจากนโยบาย มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการตัดสินใจ จะต้องให้ประชาชนทราบข้อมูลอย่างถ่วงถ่วงถึงข้อดีข้อเสียของนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติ และจะต้องให้ประชาชนทำประชาพิจารณ์ หรือแม้แต่การลงประชามติก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เทียบได้กับการบริหารของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ต้องบริหารโดยให้เจ้าของร่วมและผู้พักอาศัยในอาคารชุดได้ทราบข้อมูลและมีส่วนร่วมเช่นในการประชุมใหญ่เจ้าของร่วม

3. ความโปร่งใส (transparency) ในหลักการธรรมาภิบาลนั้นจะไม่มีที่อ้างถึงความลับของทางราชการที่รัฐมีอาจเปิดเผยได้บ่อยนัก ยกเว้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ข้อมูลและเหตุผลของนโยบายต่าง ๆ ต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบโดยละเอียด การใช้จ่ายงบประมาณต้องมีการชี้แจงได้อย่างสมเหตุสมผล การปกครองบริหารที่เน้นหลักธรรมาภิบาลจะต้องยึดหลักความโปร่งใสในการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการใช้งบประมาณแผ่นดิน เทียบได้กับการบริหารของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ต้องบริหารโดยเปิดเผยให้เจ้าของร่วมและผู้พักอาศัยในอาคารชุดได้ทราบรายละเอียดและเหตุผลในการใช้งบประมาณของอาคารชุด

4. การมีความรับผิดชอบ (accountability) ซึ่งหมายถึงการสามารถจะชี้แจงกับประชาชนได้ ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะของการแจกแจงบัญชีเป็นเรื่อง ๆ งบประมาณแผ่นดินที่ใช้ก็ต้องสามารถชี้แจงได้อย่างกระจ่างถึงค่าใช้จ่ายที่สมเหตุสมผล กล่าวอีกนัยหนึ่ง นี้คือหลักธรรมาภิบาลที่ผู้ใช้อำนาจหรือข้าราชการแผ่นดินในกระทรวง ทบวง กรม หรือระดับท้องถิ่น ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน อธิบายความได้โดยละเอียดถึงสิ่งที่ต้องกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้อง

สัญญาต่าง ๆ หรือในการใช้งบประมาณเทียบได้กับการบริหารของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อ ค่าใช้จ่าย การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ในนามของนิติบุคคลอาคารชุด

5. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (efficiency and effectiveness) ประสิทธิภาพ ได้แก่ การทำโครงการให้สำเร็จด้วยการใช้งบประมาณ เวลา และทรัพยากร ทั้งในรูปของเงินตรา วัสดุ และทรัพยากรมนุษย์ให้น้อยที่สุด แต่ให้ได้ผลออกมาดีที่สุด หลักธรรมาภิบาลต้องคำนึงถึงการใช้จ่ายทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เทียบได้กับการบริหารของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ต้องบริหารอาคารชุดอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ เวลา งบประมาณที่น้อยแต่ได้คุณภาพของการบริการสูง

จรรยาบรรณวิชาชีพ

“จรรยา” หมายถึง ความประพฤติดี หรือ กริยาที่ควรปฏิบัติในหมู่คณะ “บรรณ” หมายถึง หนังสือ หรือสิ่งที่มีประมวลรวมไว้เป็นหมวดหมู่ “จรรยาบรรณ” หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบการวิชาชีพแต่ละวิชาชีพกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก และวงการวิชาชีพนั้น ซึ่งอาจเขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ บางครั้งก็เรียกว่า จรรยาบรรณ หรือจรรยาวิชาชีพ (พรนพ พุกกะพันธุ์, 2545, น.243, น.324)

จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรมในวิชาชีพ อาทิเช่น จริยธรรมของการบริหารภาครัฐ โดย เปรม ตินสุลานนท์ (2548) ช้อ กำหนดที่ต้องปฏิบัติตามของสมาคมส่งเสริมกรรมการบริษัทไทย หรือ IOD (2553) รวมทั้งจริยธรรมในวิชาชีพอื่น ๆ พบว่า จริยธรรมที่มีการกล่าวถึงในวิชาชีพ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ การยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย การรับผิดชอบต่อหน้าที่ การมีภาวะผู้นำ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความมีเหตุผล ความยุติธรรม ความมีคุณธรรม ความเป็นกลาง ความอ่อนโยนมีสัมมาคารวะ การใฝ่หาความรู้ ความอดทน การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เบียดเบียน การมีศีลธรรม ความ پاکเพียร การมีเมตตา การยึดมั่นในหลักศาสนา และความพอเพียง ดังนั้นในการวิจัยนี้จริยธรรมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจึงหมายถึงจริยธรรมความซื่อสัตย์ การยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย การรับผิดชอบต่อหน้าที่ การมีภาวะผู้นำ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความมีเหตุผล ความยุติธรรม ความมีคุณธรรม ความเป็นกลาง ความอ่อนโยนมีสัมมาคารวะ การใฝ่หาความรู้ ความอดทน การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เบียดเบียน การมีศีลธรรม ความ پاکเพียร การมีเมตตา การยึดมั่นในหลักศาสนา และความพอเพียง ซึ่งรายละเอียดแต่ละหัวข้อปรากฏ ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติอย่างตรงไปตรงมา ตรงต่อความเป็นจริง เช่น ซื่อสัตย์ต่อองค์กร ไม่คอร์รัปชัน ดิดสินบน ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ซื่อสัตย์ต่อสัญญา ไม่ตกแต่งบัญชี เสียภาษีถูกต้อง ไม่โกงเครื่องชั่ง ตวง วัด ไม่โกงค่าแรงงาน ไม่ปลอมปนสินค้า ไม่โฆษณาหลอกลวงเกินจริง ไม่ลอกเลียนความคิดหรือสินค้าของผู้อื่น ความซื่อสัตย์ถือเป็นเรื่องสำคัญมาก (สมคิด บางโม, 2550, น.14) ความซื่อสัตย์ ยังหมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จความมุ่งหมาย ทั้งความพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น (สุภาพร พิศาลบุตร, 2549, น.6) การพูดแต่ความจริงเป็นการเสริมความเชื่อถือและนับถือซึ่งกันและกัน (จินตนา บุญบงการ, 2552, น.23) ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ดีจึงควรยึดถือความซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะทำการสิ่งใดในการบริหารอาคารชุด

2. การยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย

จรรยาบรรณการยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายเป็นจรรยาบรรณที่ต้องมีของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด คือ การเคารพกฎหมายทั้งในตัวเองหา ข้อความและเจตนาของกฎหมาย (จินตนา บุญบงการ, 2552, น.23-24) หลักจรรยาบรรณการปฏิบัติตามกฎหมาย (law abiding) เป็นหนึ่งในจรรยาบรรณที่กำหนดสำหรับผู้บริหาร 12 ประการ ซึ่งกำหนดโดย Josephson Institute of Ethic (Cited in Carroll, 1993, pp. 131-132) (จำเนียร จวงตระกูล, 2550, น. 45) หลักของจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจกับหน่วยราชการ มีข้อหนึ่งกล่าวว่า พึงปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายในการทำธุรกิจ ทำบัญชีเสียภาษีให้รัฐอย่างถูกต้องตรงตามลักษณะของธุรกิจ และไม่เปิดโอกาสให้ข้าราชการประพฤติมิชอบในธุรกิจของตน (มนุญ วงศ์นารี, 2538, น.92-93) ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดซึ่งมีหน้าที่ต้องบริหารอาคารชุดจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและควบคุมผู้เกี่ยวข้องในอาคารชุดให้ยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายด้วยเช่นกัน

3. การรับผิดชอบต่อหน้าที่

จินตนา บุญบงการ (2552, น. 25) ได้กล่าวถึงการรับผิดชอบต่อหน้าที่ไว้ในแนวปฏิบัติในเรื่องจรรยาบรรณว่า ต้องถือเป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการที่จะต้องปฏิบัติตามหรือทำอย่าง

ใดอย่างหนึ่ง ถ้าตนสามารถทำได้หรือมีทรัพยากรที่ทำได้ เพื่อให้เกิดผลดีแก่องค์กร ผู้เกี่ยวข้อง สังคมโดยรวม หรือสภาพแวดล้อม ขณะที่สมคิด บางโม (2550, น.14) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบ ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของจริยธรรมทางธุรกิจไว้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติ อย่างละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำของตน เช่น รับผิดชอบต่อสินค้า สินค้าไม่ตีรับคืน ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ไม่ปล่อยสารพิษลงสู่สิ่งแวดล้อม ไม่ประกอบธุรกิจที่ทำให้สังคมเสื่อม ดูแล ความทุกข์สุขของลูกจ้าง ปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง ไม่ผลิตสินค้าที่เป็นพิษภัยสร้างปัญหา ให้สังคม ความรับผิดชอบ จึงถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญทางธุรกิจ ดังนั้นจริยธรรมการรับผิดชอบต่อ หน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจึงหมายถึงการที่ต้องมีความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ บริหารอาคารชุดด้วยทรัพยากรที่มีให้อาคารชุดมีมาตรฐาน มีความปลอดภัย เป็นไปตาม กฎระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเป็นมิตรกับชุมชนรอบข้าง

4. การมีภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด คือ ความสามารถที่จะมีอิทธิพลทั้งเป็น ทางการและไม่เป็นทางการต่อบุคคลต่าง ๆ ภายในอาคารชุดเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ดีต้องสามารถเป็นผู้นำผู้อยู่อาศัยในอาคารชุดให้ปฏิบัติตาม กฎระเบียบข้อบังคับ ต้องสามารถควบคุมผู้ให้บริการในอาคารชุดให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจึงต้องพัฒนาทักษะในการเป็นผู้นำ คือ ความเสียสละ ความ กล้าหาญ ความหนักแน่นมั่นคง ความมั่นใจในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต และความยึดมั่นใน หลักการมากกว่าการเห็นประโยชน์ส่วนตนของตนและพรรคพวก กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือต้องมี บุคลิกภาพที่ดีและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป (ปรัชญา เวสารัชช และศรีธนา บุญญเศรษฐ์, 2552, น.12-17)

5. การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับ

ตามนัยเชิงทฤษฎีหน้าที่นิยม (Deontologism) ภายใต้ฐานแนวความคิดของคานท์ (Kant) ที่มีแนวคิดว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของความสำนึกในหน้าที่ การประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ ถือเป็นสิ่งที่ดีงาม อ่างในสมคิด บางโม (2550, น.62) ดังนั้น จริยธรรมการปฏิบัติหน้าที่ตาม บทบาทที่ได้รับของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดคือการที่ต้องมีความสำนึกในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ ของตนถึงแม้ว่าหน้าที่บางอย่างจะต้องทำด้วยความยากลำบากเช่นการต้องดำเนินคดีฟ้องร้อง

การบังคับใช้กฎระเบียบของอาคารชุดต่อผู้อยู่อาศัยบางกลุ่มที่ฝ่าฝืน ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ได้รับการเกลียดชัง

6. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดหมายถึง การแบ่งปันเสียสละสิ่งของของตนมี เพื่อประโยชน์ของคนอื่น เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมตามกำลังที่มีอยู่ และขณะเดียวกันก็ไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองจนเกินไป (มัญญ วงศ์นารี, 2538, น.126) ซึ่งหมายความว่าผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจะต้องพิจารณาดำเนินการใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารอาคารชุดโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่พึงเกิดแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง

7. ความมีเหตุผล

ความมีเหตุผลของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาในการประพฤติปฏิบัติรู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจ โดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ และความยึดมั่นของที่มีอยู่เดิม ซึ่งอาจผิดได้ (สุภาพร พิศาลบุตร, 2549, น.6) ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจึงต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้อยู่อาศัยและการบริหารงานอาคารชุดให้เป็นไปโดยมีหลักการ มีเหตุผล เป็นไปโดยธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นไปตามกฎข้อบังคับ และข้อกฎหมาย

8. ความยุติธรรม

ความยุติธรรม คือ การยึดถือปฏิบัติตามเกณฑ์ ข้อตกลงหรือสัญญาที่ได้มีการทำขึ้นเพื่อใช้ในสังคมที่เจริญแล้ว และเพื่อป้องกันไม่ให้นุชชั้ยทำตามความต้องการของแต่ละบุคคล ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นกรอบสัญญาให้ปฏิบัติ ผู้ละเมิดกฎหมายจึงเป็นผู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญา

ความยุติธรรม หมายถึง ความสุจริต ความเป็นธรรม ความชอบธรรม ความชอบด้วยกฎหมาย ความถูกต้องตามกฎหมาย สิทธิตามกฎหมาย การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ประเพณี และการปฏิบัติตามหน้าที่ ความยุติธรรมโดยทั่วไปกว้างกว่าความยุติธรรมตามหลักกฎหมาย เพราะในความไม่ยุติธรรมที่เกิดมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอาจเป็นเพราะการใช้

กฎหมายโดยความลำเอียง หรือกฎหมายหรือข้อบังคับที่มีอยู่ไม่เป็นธรรม (โสภณ รัตนากร, 2534, 30)

ความยุติธรรม หมายถึง ถูกต้องตามธรรม ซึ่งความหมายของคำว่าธรรมนั้นก็แตกต่างกันหลายอย่างหลายความหมาย แต่รวมความหมายถึง ความจริงที่จะเป็น เป็นอยู่ และเป็นแล้ว และความยุติธรรมยังขึ้นอยู่กับมาตรฐานทางจิตใจของผู้ที่จะกำหนดกฎเกณฑ์หรือกฎหมายเพื่อให้ เกิดความเป็นธรรมในสังคมนั้นด้วย (ประสิทธิ์ โสวิไลกุล, 2540, น.7) สำหรับความยุติธรรมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด หมายถึง การบริหารอาคารชุดโดยยึดถือปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ได้มีการทำขึ้น ได้แก่ กฎข้อบังคับของอาคารชุด และพระราชบัญญัติอาคารชุด

9. ความมีคุณธรรม

คุณธรรม เป็นจริยธรรมหนึ่งซึ่งผู้บริหารจะต้องมีเนื่องจากเป็นความรู้สึกที่มาจากภายในของผู้บริหารเองที่จะตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดที่กระทำลงไปแล้วเป็นสิ่งดีงาม เป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพราะมีประโยชน์และเป็นสิ่งที่ใช้ประกอบในการใช้กฎหมายให้เป็นธรรมเพื่อขจัดความขัดแย้ง และยังมีการพูดถึงอยู่ในหลักพุทธศาสนาในเรื่องของธรรมในการบริหารจัดการได้แก่ ทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตร ราชสังคหวัตถุ และราชสวัสดิธรรม เป็นต้น (พัทริยา เห็นกลาง สุภรัตน์ หล่อชัชวาลกุล และจ่านง จันทโชโต, 2546, น.5-11)

ความมีคุณธรรมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การมีสำนึกในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานอาคารชุดและผู้อยู่อาศัยในอาคารชุดอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงกฎข้อบังคับของอาคารชุด และข้อกฎหมายต่าง ๆ โดยทั้งมีเป้าหมายหลักเพื่อขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอาคารชุด และสร้างความผาสุกในอาคารชุด

10. ความเป็นกลาง

ความเป็นกลางเป็นจริยธรรมที่จำเป็นต้องรักษาไว้เพื่อป้องกันมิให้ความคุ่นเคยหรือการมีส่วนได้ส่วนเสียมาทำให้เกิดความไม่โปร่งใสหรือทุจริตขึ้นในเชิงนโยบาย ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาวิทัศน์ด้านทุจริต (จิรศักดิ์ พงษ์พิชญพิจิตร, 2553) ซึ่งธรรมข้อหนึ่งในพรหมวิหารธรรม คือ ธรรมของผู้บริหารที่จะทำให้งานสำเร็จ ได้แก่ อุเบกขา คือ การวางเฉยไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด มีความยุติธรรม ในส่วนของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจำเป็นต้องมีความเป็นกลางในการตัดสินใจพิพาทระหว่างผู้อยู่อาศัยในอาคารชุด มีความเป็นกลางในการบังคับใช้กฎ

ข้อบังคับของอาคารชุดให้เป็นไปโดยความเสมอภาค มีมาตรฐานเดียวกัน โดยไม่มีความลำเอียง เข้าข้างพวกพ้อง หรือข้างที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่ตน

11. ความอ่อนโยนมีสัมมาคารวะ

ความอ่อนโยนมีสัมมาคารวะเป็นจริยธรรมหนึ่งซึ่งจำเป็นต้องมีในหลักการบริหาร ในหลักทศพิธราชธรรม คือ ธรรมของพระราชา มีข้อปฏิบัติรวม 10 ประการ ซึ่งหลักธรรมข้อที่ 5 คือ มัททวะ หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยนมีสัมมาคารวะต่อปวงชนทั้งปวง จากนัยดังกล่าวผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจำเป็นต้องมีความอ่อนโยน มีสัมมาคารวะต่อผู้อยู่อาศัยในอาคารชุด เพื่อให้ได้รับความรักใคร่ นับถือ ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของอาคารชุด ซึ่งหากผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดขาดคุณสมบัติข้อนี้ก็อาจส่งผลในทางตรงข้ามคือได้รับความเกลียดชัง รวมทั้งต่อต้านกฎระเบียบข้อบังคับของอาคารชุด ทำให้เกิดความไม่สงบสุขในอาคารชุด

12. การใฝ่วิชาความรู้

การใฝ่หาวิชาความรู้เป็นจริยธรรมที่ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดควรมี เช่น การใฝ่หาวิชาความรู้เพิ่มขึ้นในงานอาชีพของตน การศึกษากรณีศึกษาต่าง ๆ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมองค์กร จะทำให้เกิดความแข็งแกร่งให้กับตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อการแข่งขันในวิชาชีพ (วิริญบิตร วัฒนา, 2545, น.20) ทำให้มาตรฐานในการอยู่อาศัยในอาคารชุดสูงขึ้น ซึ่งในยุคปัจจุบันมีการให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอาคารชุดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การประหยัดพลังงาน การรักษาความปลอดภัย ระบบบัญชีสมัยใหม่ ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจึงจำเป็นต้องใฝ่หาวิชาความรู้อยู่ตลอดเวลา

13. ความอดทน

ความอดทน หมายถึง ความเข้มแข็งของจิตใจ ในการที่จะละทิ้งความชั่วกระทําแต่ความดีและทำจิตใจให้ผ่องใสอยู่เสมอ แม้จะพบสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา กล่าวคือ ความลำบาก ตรากตรำ ความเจ็บไข้ได้ป่วยและความเจ็บใจอันเกิดจากการกระทบกระทั่งกับผู้อื่น ความเขี้ยวของกิเลส ความโลภ ความโกรธ และความหลง ซึ่งผู้ที่รู้จักความอดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเป็นผู้ชนะ ย่อมเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในที่สุด จากบทความของสมสุดา ผู้พัฒนา และอัจฉรา

ธนะมัย (2527) รวมทั้งหนังสือของมนูญ วงศ์นารี (2538, น.125) ความอดทนแบ่งได้หลายประเภท ได้แก่

1. ความอดทนต่อความลำบากตรากตรำ หมายถึง ความอดทนต่อสภาพธรรมชาติที่ไม่เอื้ออำนวยให้ทำงานได้สะดวก เช่น ไม่ว่าจะฝนตก แดดจะออก อากาศจะหนาวจะร้อนเพียงใด ก็ยังคงอดทนทำงานต่อไปจนเสร็จ ไม่ล้มเลิกกลางคัน

2. ความอดทนต่อทุกข์เวทนา หมายถึง ความอดทนต่อความทุกข์ทรมานซึ่งเกิดจากความไม่สบายกาย เช่น ความปวด ความเมื่อย และความเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น

3. ความอดทนต่อการกระทบกระทั่ง หมายถึง ความอดทนต่อความโกรธต่อความไม่พอใจ ความขัดใจ หรือความเจ็บใจ เมื่อถูกผู้อื่นล่วงเกินด้วยการกระทำทางกายและวาจา รวมไปถึงความบีบคั้นจากผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา และความยุติธรรมต่าง ๆ

4. ความอดทนต่อความเย้ายวน หมายถึง ความอดทนต่อความเย้ายวนของกิเลส กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ความอดทนต่ออารมณ์อันเปลวเพลิง เช่น ความอดทนที่จะไม่เสพยาเสพติด ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ผิดลูกเมียผู้อื่น เป็นต้น

ความอดทนของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด หมายถึง การต้องอดทนที่จะแบกรับกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอาคารชุดซึ่งมีเป็นจำนวนมากและเกิดขึ้นตลอดเวลา ต้องอดทนที่จะไม่โกรธ เมื่อประสบกับคำติเตียน หรือความไม่พอใจของผู้พักอาศัย ต้องอดทนต่อกิเลสในการที่จะชักจูงตนเองให้ประพฤติดี โดยเฉพะอย่างยิ่งในการหาผลประโยชน์ส่วนตน ต้องอดทนที่จะตั้งใจทำงานเพื่อเป้าหมายในการบริหารอาคารชุดให้ประสบผลสำเร็จ คือการที่ผู้อยู่อาศัยอยู่ร่วมกันในอาคารชุดอย่างมีความสุข

14. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

การให้ความเคารพต่อผู้อื่นถือเป็นจริยธรรมที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารประสบผลสำเร็จ ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดควรศึกษาความต้องการของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ และพยายามสนองความต้องการโดยเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมในการบริการมิใช่เป็นฝ่ายรับคำสั่งแต่ฝ่ายเดียว เช่น บริษัท ไอบีเอ็ม จำกัด (จินตนา บุญบงการ, 2552, น. 24) ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติประการหนึ่งไว้ชัดเจนว่า ต้องมีการเคารพความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้อื่น (respect for the individual) ซึ่งหลักการนี้ทำให้บริษัทมีชื่อเสียงด้านการดูแลพนักงานเป็นอย่างดี การมีส่วนร่วมของสมาชิกจะทำให้เกิดพันธะสัญญาของสมาชิกในกลุ่มที่จะดำเนินโครงการให้สำเร็จได้มาพะ ภูจินดา (2553) กล่าวถึงการมีภาวะผู้นำเชิงวิเคราะห์สถานการณ์ ต้องยึดหลักสำคัญใน

การตัดสินใจ ได้แก่ คุณภาพของการตัดสินใจ การยอมรับการตัดสินใจ การมุ่งความสำคัญที่การพัฒนาพนักงาน และการมุ่งความสำคัญที่เวลาในการปฏิบัติงาน ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด จึงต้องบริหารอาคารชุดโดยการเปิดโอกาสให้ผู้พักอาศัยได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการออกกฎระเบียบต่าง ๆ ในอาคารชุด และมีใจกว้างที่จะยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างรวมทั้งคำติเตียนของผู้พักอาศัย ซึ่งจะทำให้กฎระเบียบต่าง ๆ ได้รับการยอมรับและมีความผาสุกในการอยู่ร่วมกันในอาคารชุด

15. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

มีผู้กล่าวถึงจริยธรรมความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นไว้หลายแนวทาง เช่น ผู้บริหารควรปฏิบัติต่อผู้อื่นเหมือนกับที่ปฏิบัติต่อตนเอง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่พนักงานขององค์กร และปฏิบัติต่อพนักงานเช่นเดียวกับที่ผู้บริหารเองต้องการจะได้รับจากองค์กร จริยธรรมความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นเครื่องมือในการประเมินความมีจริยธรรมของผู้บริหารได้ตามความหมายของจินตนา บุญบงการ (2552) นักบริหารเป็นผู้ที่ทำงานให้สำเร็จได้โดยอาศัยผู้อื่น ดังนั้น ในการทำงานต้องนึกถึงผู้อื่นไม่ใช่แต่ตัวเอง นอกจากนี้ธรรมของผู้บริหารที่จะทำให้งานสำเร็จข้อหนึ่ง คือ พรหมวิหารธรรม อันได้แก่ เมตตา คือ ความรัก ความหวังดี ปราศจากอคติให้ผู้อื่นเป็นสุข (พระเมธีธรรมภาวน์ หรือ ประยูร ธมฺมจิตโต, 2551, น.138) ดังนั้น ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด จำต้องปฏิบัติต่อผู้พักอาศัยในอาคารชุด พนักงานและผู้ให้บริการที่ปฏิบัติงานในอาคารชุดด้วยความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนกลับมาในรูปของความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน และจะได้รับคะแนนนิยมจากผู้พักอาศัย ซึ่งเมื่อหมดวาระการดำรงตำแหน่งลงและมีการเลือกตั้งผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดคนใหม่ก็จะได้ได้รับการเลือกให้เข้ามาทำหน้าที่ในวาระต่อไปอีก

16. ไม่เบียดเบียน

การไม่เบียดเบียนในแนวปฏิบัติในเรื่องจริยธรรมของผู้บริหารทางธุรกิจหมายความว่า การไม่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ไม่ว่าจะผ่านทางร่างกายหรือจิตใจ (จินตนา บุญบงการ, 2552, น.24) ผู้บริหารที่ยึดถือจริยธรรมการไม่เบียดเบียนจัดว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการทำให้สังคมของเราน่าอยู่ จริยธรรมทางธุรกิจในเรื่องการไม่เบียดเบียนเปรียบเสมือนศีล 5 ที่เป็นกรอบให้เราชาวพุทธยึดถือเป็นแนวทางในการครองชีวิตอย่างสงบสุข ปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและ

กัน นอกจากนี้จริยธรรมการไม่เบียดเบียนทางธุรกิจสามารถแบ่งออกเป็น 8 ประการ ตามแนวคิดของพรนพ พุกกะพันธุ์ (2546) ประกอบด้วย

1. เว้นจากการเบียดเบียนลูกค้า
2. เว้นจากการเบียดเบียนผู้จัดหาสินค้าหรือวัตถุดิบ
3. เว้นจากการเบียดเบียนพนักงาน เช่น ไม่จ่ายค่าล่วงเวลา ไม่ให้สวัสดิการ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ไม่ส่งเสริมให้พนักงานพัฒนาความรู้ความสามารถ
4. เว้นจากการเบียดเบียนผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของ
5. เว้นจากการเบียดเบียนคู่แข่ง
6. เว้นจากการเบียดเบียนราชการ
7. เว้นจากการเบียดเบียนสังคม
8. เว้นจากการเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม

ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดซึ่งถือเป็นผู้บริหารของอาคารชุดจึงต้องละเว้นไม่เบียดเบียนผู้อื่นตามที่กล่าวถึงข้างต้น ได้แก่ ไม่เบียดเบียนต่อผู้พักอาศัยในอาคารชุด ต่อพนักงานและผู้ที่ให้บริการที่ปฏิบัติงานในอาคารชุด ต่อชุมชนซึ่งเป็นเพื่อนบ้านของอาคารชุด ไม่ละเมิดกฎหมายหรือข้อห้ามของทางราชการ และอาคารชุดโดยการบริหารของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องไม่ดำเนินกิจการใด ๆ ที่เป็นการเบียดเบียนสังคมและสิ่งแวดล้อม

17. การมีศีลธรรม

การมีศีลธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่ดีสำหรับบุคคลพึงปฏิบัติ ในภาษาไทย ศีลธรรมเป็นศัพท์ในศาสนาพุทธ ศีล คือ ข้อละเว้นการปฏิบัติและธรรมคือข้อพึงปฏิบัติ (สุภาพรพิศาลบุตร, 2549, น.3) และยังหมายถึงแนวทางที่เป็นไปตามธรรมเนียมหรือที่ทำอยู่เป็นประจำของการกระทำสิ่งที่ดีต่าง ๆ (ชาญชัย อาจิ้นสมาจาร, 2550, น.4) ฉะนั้น การมีศีลธรรมในทางธุรกิจ หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดและเลือกที่จะทำแต่สิ่งที่ดีถือว่าการปฏิบัติตามแนวทางการเป็นนักบริหารที่ดี (way of the executive) ตามแนวคิดของวิริญปิตรวัฒนา (2545, น.14) ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจำเป็นต้องเป็นผู้มีศีลธรรมตามหลักศาสนาพุทธ เพื่อจะได้รับความเคารพนับถือและเป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อฟัง และปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ ที่ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดกำหนด ซึ่งหากผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดขาดซึ่งจริยธรรมในข้อนี้จะทำให้ไม่ได้รับความเชื่อถือ

18. ความพากเพียร

ความพากเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน (สุภาพร พิศาลบุตร, 2549, น. 6) ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจำเป็นต้องมีความพากเพียรที่จะทำงานต่าง ๆ ของอาคารชุดให้สำเร็จลุล่วงไป อีกทั้งต้องผลักดันและบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ ในอาคารชุดให้เป็นผล ซึ่งต้องใช้ทั้งเวลา และความตั้งใจอย่างสูงจึงจะสำเร็จได้

19. การมีเมตตา

ความเมตตา เป็นหลักข้อแรกของหลักเบญจธรรมในพุทธศาสนาซึ่งเป็นข้อปฏิบัติให้บุคคลทำความดี 5 ประการโดยความเมตตา ได้แก่ ความปรารถนาที่อยากให้ผู้อื่นมีความสุข (สุภาพร พิศาลบุตร, 2549, น.16) ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจำเป็นต้องมีจริยธรรมข้อนี้เพื่อที่จะผลักดันให้การบริหารอาคารชุดประสบผลสำเร็จด้วยแรงความปรารถนาที่อยากจะทำให้ผู้อยู่อาศัยในอาคารชุดอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก

20. การยึดมั่นในหลักศาสนา

ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาประจำชาติไทย ซึ่งมีคำสอนที่มีหลักของการเดินสายกลาง มีหลักของเหตุและผลที่สอนให้รู้ถึงความเป็นจริง ซึ่งเน้นให้พิจารณาความเป็นจริงด้วยสติปัญญาของตนเอง หลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนาครอบคลุมความสัมพันธ์ในทุก ๆ แบบ ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ในเชิงการบริหารงานด้วย การยึดมั่นปฏิบัติตามหลักศาสนาจึงเป็นจริยธรรมหนึ่งซึ่งทำให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาตนเองและสังคมได้ (สุภาพร พิศาลบุตร, 2549, น.15) การยึดมั่นในหลักศาสนา คือ การยึดมั่นในความดีสากลซึ่งไม่เปลี่ยนแปลงตามประโยชน์ของผู้ใดหากผู้บริหารไม่สนใจการปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในหลักศาสนาก็จะมีโอกาสหลงไปในทางผิดได้ง่าย (สุภาพร พิศาลบุตร, 2549, น.15) (มัญญ วงศ์นารี, 2538, น.51) และ (ไชย ณ พล, 2546, น.56) ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจำเป็นต้องยึดถือการเดินสายกลางในการควบคุมและบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ ในอาคารชุดเพราะการเข้มงวดมากเกินไปจะทำให้เกิดการต่อต้าน และความแตกแยกขึ้นในหมู่ผู้พักอาศัยในอาคารชุด ในขณะที่การปล่อยปละละเลยในการควบคุมและบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ ในอาคารชุดจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น

21. ความพอเพียง

จินตนา บุญบงการ (2549, น.153) และทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2550, น.12) ได้กล่าวถึงความพอเพียง สรุปความได้ว่า ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังในการวางแผนและการดำเนินการ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดต้องนำเอาจริยธรรมความพอเพียงไปใช้ในการบริหารงบประมาณของอาคารชุดให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี เพราะหากใช้งบประมาณโดยไม่ละเอียดรอบคอบอาจส่งผลกระทบต่อภาระงบประมาณของอาคารชุด หรือได้รับคำติเตียนได้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจริยธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานในเชิงวิชาชีพต่าง ๆ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในเชิงวิชาชีพมีดังนี้

1. ปัจจัยในด้านการรู้กฎหมาย

การใช้กฎหมายของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจะต้องคำนึงถึงเป้าหมาย คือ การให้ความความยุติธรรมเป็นหลัก และควรตีความกฎหมายตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายมากกว่าจะตีความตามตัวอักษร (พูนศักดิ์ วรรณพงษ์, 2534, น.15-16) ดังนั้น ปัจจัยการรู้กฎหมายจึงเกี่ยวข้องกับจริยธรรมความยุติธรรม

ปัจจัยในด้านการรู้กฎหมายของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดมีผลต่อการมีจริยธรรมความซื่อสัตย์ และความยุติธรรม การรู้กฎหมายจะทำให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดสามารถเข้าใจนัยหรือเจตจำนงของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารอาคารชุด เช่น พระราชบัญญัติอาคารชุด เนื่องจากในหลายส่วนของพระราชบัญญัติอาคารชุดได้เขียนอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้ในลักษณะของกรอบหน้าที่ ซึ่งจำเป็นต้องมีการตีความนัยหรือเจตจำนงของกฎหมาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจะต้องรู้กฎหมาย เพื่อจะไม่กระทำการใด ๆ ก็ตามที่ไม่เป็นการไปละเมิดสิทธิ หรือขัดต่อข้อกฎหมายฉบับอื่น ๆ รวมทั้งต้องปฏิบัติตาม

อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ และไม่หาช่องทางในการกระทำผิดโดยใช้ช่องว่างของกฎหมาย (เปรมดิณัฐลานนท์, 2553)

2. การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interests) คือ ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (Langford and Kernaghan, 1990, p.114-118) หรือหมายถึง การที่ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดมีผลประโยชน์ส่วนตัวและใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

เว็บไซต์ www.ThaiCondoOnline.com (สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2553) สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย หรือ IOD (2553) และสมาคมบริหารทรัพย์สินแห่งประเทศไทย (2553) กล่าวถึง การทำงานของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเกี่ยวข้องกับการบริหารนโยบายและงบประมาณของนิติบุคคลอาคารชุด ซึ่งทำให้เกิดข้อครหาในเรื่องความไม่โปร่งใสในการทำงาน เช่น การอนุมัติ จัดจ้างต่าง ๆ หรือการใช้งบประมาณของนิติบุคคลอาคารชุดในทางที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทำให้เจ้าของร่วมได้รับความเดือดร้อน ได้รับบริการที่ต่ำกว่ามาตรฐาน การไม่ทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาคารชุดและข้อบังคับ การไม่ยอมถ่ายโอนอำนาจการบริหารตามวาระซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการก่อตั้งสมาคมทางวิชาชีพขึ้นเพื่อกำหนดและยกระดับมาตรฐานทางวิชาชีพผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องดังจะเห็นได้จากข้อร้องเรียนของประชาชนที่มีเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับการทำหน้าที่ที่ไม่โปร่งใสของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของทางราชการ หรือในคอลัมน์ที่เกี่ยวกับการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ดังนั้น ปัจจัยในเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีจริยธรรม ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

3. เวลาการอยู่ในตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

จากการศึกษาข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุด 3 แห่ง ได้แก่ ข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุดคาชา ริวา วิสต้า (2553) ข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุด แอทซิตี สุขุมวิท (2552) ข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุดเดอะสเตรชั่น (2553) พบว่า ข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดทั้ง 3 แห่งได้กำหนดระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้ต่าง ๆ กัน ในขณะที่กำหนดระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งของคณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุดไว้ 2 ปี โดยอิงตามพระราชบัญญัติอาคารชุด

พ.ศ.2551 กำหนดระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดมีผลทำให้เกิดการมีอำนาจทั้งในทางตรงและทางอ้อมขึ้น จนอาจนำไปสู่การหาผลประโยชน์ เช่น การมีอำนาจในการอนุมัติค่าใช้จ่าย การมีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติกิจกรรมหรือการกระทำที่ให้เกิดการได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ ต่อทั้งเจ้าของร่วมและบุคคลภายนอก ดังนั้นระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมีจริยธรรมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ซึ่งควรมีระยะเวลาไม่นานเกินไป เช่น อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี ตามที่กำหนดไว้สำหรับ กรรมการนิติบุคคลอาคารชุด (กรมที่ดิน, 2551)

4. การศึกษาขั้นต่ำ

ปรัชญา เวสารัชช์ และศรีธนา บุญญเศรษฐ์ (2552, น.12-17) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำ ว่า ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานที่ตนรับผิดชอบเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถตัดสินใจและสั่งการให้เกิดผลดีต่องาน ความรู้ความสามารถดังกล่าวอาจเป็นเรื่องเทคนิค ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ การบริหารจัดการซึ่งต้องเพียงพอที่จะสามารถบริหารงานของหน่วยงานตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความรู้ดังกล่าว ล้วนแต่ต้องศึกษาในระดับปริญญาตรีเท่านั้น

ในปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการในด้านเทคโนโลยีและความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารอาคารชุดทั้งในส่วนของการพักอาศัยและอาคารชุดสำนักงานไปมาก เช่น เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่นำมาจัดการในส่วนของงานบัญชี จึงจำเป็นที่ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าในการบริหารเทคโนโลยีที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นหน้าที่ของผู้ให้บริการบริหารอาคารชุดที่นิติบุคคลอาคารชุดเป็นผู้จ้างให้เข้ามาทำหน้าที่บริหารโดยใช้เงินค่าส่วนกลางของนิติบุคคลอาคารชุดก็ตาม ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดยังคงต้องเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานอีกชั้นหนึ่งซึ่งหากผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไม่มีความรู้เพียงพอ ก็อาจทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ ดังนั้นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจึงควรต้องมีความรู้อย่างน้อยในระดับปริญญาตรีเพื่อที่จะสามารถมีความรู้เพียงพอที่จะบริหารงานอาคารชุดได้ และจากการศึกษาคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าอบรมวิชาชีพและจริยธรรมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดซึ่งจัดโดยสมาคมบริหารทรัพย์สินแห่งประเทศไทยร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีจุดประสงค์ในการปลูกฝังจริยธรรมวิชาชีพผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าอบรมไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องจบการศึกษาอย่างน้อยชั้นปริญญาตรี

แสดงให้เห็นว่าปัจจัยการศึกษาขั้นต่ำที่ระดับปริญญาตรีมีผลต่อการมีจริยธรรมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด (สมาคมบริหารทรัพย์สินแห่งประเทศไทย, 2553)

5. การมีเวลาทำงานของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

การมีเวลาทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อความสำเร็จของงาน การบริหารองค์กรใด ๆ จำเป็นต้องมีเวลาเพียงพอที่จะเรียนรู้สถานการณ์ คาดการณ์สถานการณ์ วางแผนที่จะรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ปฏิบัติตามแผนงาน ตรวจสอบผลจากการปฏิบัติงาน รวมทั้งการปรับปรุงแผนงาน (บุญมาก พรหมพ้วย, 2526, น.12)

การบริหารอาคารชุดเป็นการบริหารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของเจ้าของร่วมซึ่งมีจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการตัดสินใจและแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ การบริหารอาคารชุดให้มีความสงบเรียบร้อย การตัดสินใจในการบังคับใช้กฎระเบียบของอาคารชุด การบริหารงบประมาณและจัดทำรายรับรายจ่าย รวมทั้งการอนุมัติค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ.2522 มาตรา 36 นอกจากนั้นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดยังมีหน้าที่อื่นสำคัญที่กฎหมายระบุให้คือให้เป็นผู้ลงนามในหนังสือปลอดหนี้ ซึ่งใช้ในการโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 มาตรา 29 แม้ว่าจะมีการกำหนดการปฏิบัติหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้ในพระราชบัญญัติอาคารชุดปี 2551 แล้วก็ตาม แต่ไม่ได้มีการกำหนดเวลาการทำงานของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการทำงานขึ้นได้ ดังนั้น ปัจจัยการทำงานจึงเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งมีผลกระทบต่อผลการมีจริยธรรมของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ตามพระราชบัญญัติอาคารชุดพ.ศ. 2522 มาตรา 36

6. การมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในงานอาคารชุด

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการทำงาน ในเรื่องจริยธรรมของกัญญา วีรวรรณ (2553) ทฤษฎีภาวะผู้นำของ ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2526, น.133-134) และแนวคิดในการพัฒนาจริยธรรมของ Information Technology Governance Thailand (2553) พบว่า การมีประสบการณ์ในการทำงานมีผลต่อจริยธรรมในทางกฎหมาย และภาวะผู้นำ นอกจากนี้พระราชบัญญัติอาคารชุดไม่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติในด้านการมีประสบการณ์ทำงานของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไว้ แต่เนื่องจากการบริหารอาคารชุดเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้พักอาศัย ในการบริหารและแก้ปัญหาเหล่านั้นจำเป็นอย่างไรที่ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจะต้องมีประสบการณ์หรือคุ้นเคยกับรูปแบบและแนวทางของปัญหาเพื่อจะสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง ดังนั้น การมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในงานอาคารชุดจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการทำงานของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

7. การมีใบประกอบวิชาชีพ

บุรุษชัย จงกลั่น (2528, น.129) สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2543, น.126) กล่าวถึงใบประกอบวิชาชีพ เป็นเครื่องมือในการรับรองว่าผู้ที่ได้รับมีความพร้อมในอาชีพของตน สร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนทั่วไป เป็นสิ่งยืนยันว่าผู้ได้รับจะต้องมีการฝึกฝนและเพิ่มพูนความรู้ของตนอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งยืนยันว่าผู้ได้รับจะประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบแนวทางเดียวกัน และเป็นเครื่องมือในการขจัดผู้ที่ขาดความรู้ความสามารถ และจรรยาบรรณวิชาชีพ มิให้อยู่ในวงการวิชาชีพ และเป็นเกณฑ์พื้นฐานในการคัดเลือกคนในองค์กรของสภาสถาปนิก

ด้วยเหตุผลที่ตำแหน่งผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นตำแหน่งที่ต้องมีความสามารถในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านของความรู้ในด้านกฎหมาย ด้านความรู้ทั่วไปในการบริหารอาคารชุด ด้านความมีจริยธรรมการปฏิบัติหน้าที่ จึงควรที่จะมีการจัดให้มีการตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และออกเป็นใบประกอบวิชาชีพเพื่อสามารถตรวจสอบ กำกับ และควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ได้ และยังสามารถจัดอบรมความรู้และแลกเปลี่ยนข่าวสารในระหว่างผู้ประกอบการวิชาชีพได้ ทำให้มาตรฐานในการบริหารอาคารชุดเป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลดีโดยตรงต่อผู้พักอาศัย (สมาคมบริหารทรัพย์สินแห่งประเทศไทย, 2553 และ ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล, 2553) ดังนั้นการมีใบประกอบวิชาชีพจึงเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งมีผลต่อกรมีจริยธรรมในด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

หากผู้จัดการนิติบุคคลมีคุณสมบัติตามปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ถือได้ว่าเป็นผู้จัดการนิติบุคคลที่มีจริยธรรมทางวิชาชีพ ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1
คุณสมบัติของผู้จัดการนิติบุคคล

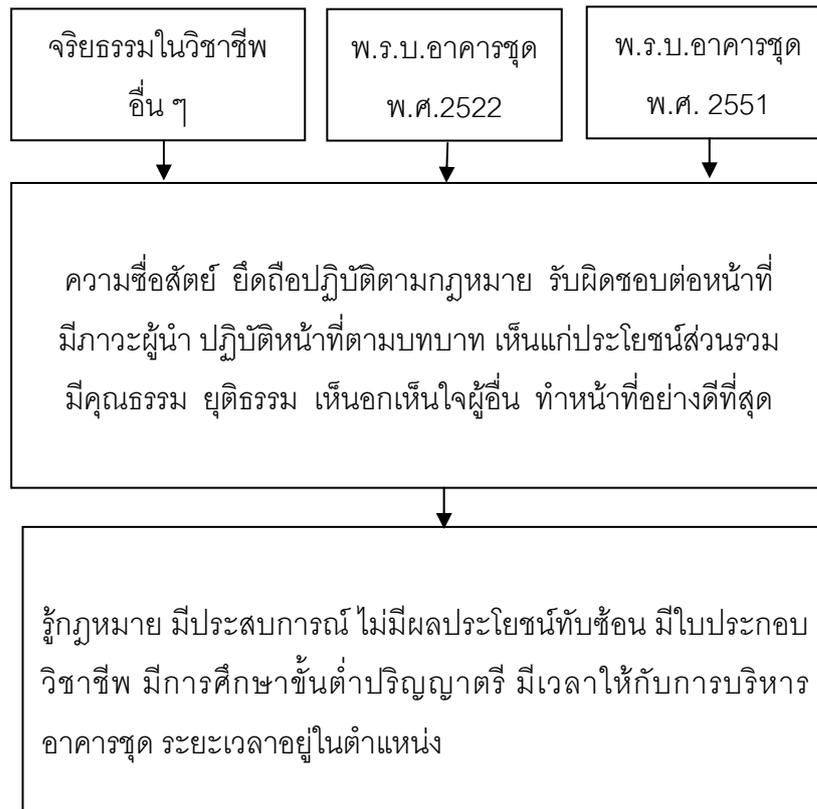
คุณสมบัติ 7 ประการ	คุณสมบัติย่อย	นำไปสู่เป้าหมาย
การรู้กฎหมาย	มีความรู้ทางกฎหมาย	การปฏิบัติตามกฎหมายได้ถูกต้อง
การไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	การไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	ซื่อสัตย์
กำหนดเวลาในการอยู่ในตำแหน่ง	มีกำหนดเวลาอยู่ในอำนาจที่เหมาะสม	ความยุติธรรมในการกระจายอำนาจ การไม่เกิดการทุจริต
การศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี	การศึกษาขั้นต่ำ	ทำให้เกิดวุฒิภาวะ
การมีเวลาให้กับการบริหารอาคารชุด	การมีเวลาให้กับการทำงาน	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในงานอาคารชุด	การมีประสบการณ์ในการบริหารอาคารชุด	การปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง
การมีใบประกอบวิชาชีพ	การได้รับใบประกอบวิชาชีพ	การมีจริยธรรม คุณธรรมในวิชาชีพ

เมื่อทราบปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อให้เกิดจริยธรรมวิชาชีพของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดตามที่กล่าวมาข้างต้น ก็จะทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติในการนำปัจจัยเหล่านั้นมากำหนดมาตรฐานคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเพื่อให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดมีจริยธรรม กล่าวคือ หน่วยงานของรัฐก็จะสามารถนำปัจจัยนี้มาใช้กำหนดมาตรฐานคุณสมบัติของผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดได้

ผู้พักอาศัยหรือเจ้าของร่วม ก็จะมั่นใจได้ว่าจะได้รับการดูแลความเป็นอยู่โดยผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง โดยพิจารณามาตรฐานคุณสมบัติผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดของตน เจ้าของโครงการสามารถใช้มาตรฐานคุณสมบัตินี้ในการคัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในโครงการของตน เมื่ออาคารชุดมีผู้จัดการนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ผู้พักอาศัยในอาคารชุดย่อมจะมีหลักประกันได้ว่า จะมีความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งส่งผลดีโดยตรงต่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น ได้นำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

